

МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ
БЕЛОРУССКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ФИЛОЛОГИЧЕСКИЙ
Кафедра теоретического и славянского литературоведения

ШУРКО Анастасия Юрьевна

**РУССКИЕ ЗАГОВОРЫ 17–19 ВЕКОВ
В АСПЕКТЕ ПСИХОФОЛЬКЛОРИСТИКИ**

Дипломная работа

Научный руководитель:
кандидат филологических наук, доцент
О.В. Приемко

Допущена к защите

«30» мая 2024 г.

Заведующий кафедрой Т.А. Морозова
кандидат филологических наук, доцент Т.А. Морозова

Минск, 2024

Аннотация

Шурко Анастасия Юрьевна

Название дипломной работы: «Русские заговоры 17–19 веков в аспекте психофольклористики»

Структура и объем дипломной работы: работа состоит из введения, 2 глав, заключения, списка использованных источников (54 позиции) и 3 приложений. Полный объем работы составляет 64 страницы.

Ключевые слова: психофольклористика, заговоры, архетипы, интегративная фольклористика, внушение, связность, психика.

Текст реферата

Объект исследования – заговоры и заговорные формулы.

Предмет исследования – бытование заговоров во внехудожественной реальности.

Цель работы – рассмотреть русские заговоры 17–19 веков в аспекте психофольклористики.

Методы исследования: сравнительный анализ и обобщение; дедукция и индукция; направленная выборка; классификация; аналитическое описание.

Полученные результаты и их новизна. Ключевые психологические факторы: доверие, внушаемость, убеждения, способность знахаря убеждать, эмоциональное состояние реципиента и знахаря, способ произнесения, атрибутика, ритуальность, сакральность, репутация целителя. Доминирующим для знахарей является архетип Мага. С лингвистической точки зрения основной фактор – реализация в заговорах основных текстовых категорий, в частности, категории связности (при помощи лексического повтора, употребления слов одной тематической группы, использования ритма и рифмы).

Достоверность результатов и выводов дипломной работы: научные положения, содержащиеся в дипломной работе, обоснованы и аргументированы. Методологическая база имеет комплексный характер. Исследование проведено с учетом достижений белорусского и зарубежного литературоведения по проблеме, что обеспечивает обоснованность выводов, сформулированных в дипломной работе. Таким образом, разносторонне исследовано бытование заговоров: использована доработанная классификация архетипов; рассмотрен психологический аспект, где особое внимание уделено личности исполнителя и заговариваемого; проанализирована лингвистическая составляющая на примере реализации категории связности.

Область возможного практического применения: материалы данного исследования могут быть использованы для дальнейшего фольклористического изучения заговоров, а также при написании рефератов и курсовых работ по психофольклористике.

Annotation

Shurko Anastasiya Yurievna.

Title of the thesis: «Russian conspiracies of the 17–19th centuries in the aspect of psychofolkloristic».

Structure and scope of the diploma work: the thesis consists of an introduction, two chapters, a conclusion, a list of sources used (54 positions) and three appendices. The full volume of work is 64 pages.

Keywords: psychofolkloristics, conspiracies, archetypes, integrative folklore, suggestion, coherence, psyche.

Abstract text

The object of the research – conspiracies and conspiracy formulas.

The subject of the research – the existence of conspiracies outside of artistic reality.

The purpose of the work – consider Russian conspiracies of the 17–19th centuries in the aspect of psychofolkloristics.

Methods of research: comparative analysis and synthesis; deduction and induction; directed sampling; classification; analytical description.

The results of the work and their novelty. Key psychological factors: trust, suggestibility, beliefs, the ability of the healer to convince, the emotional state of the recipient and the healer, the way of pronouncing, attributes, ritualism, sacredness, reputation of the healer. The archetype of the Magician is dominant for healers. From a linguistic point of view, the main factor is the implementation of the main textual categories in conspiracies, in particular, the category of coherence (using lexical repetition, using words of the same thematic group, using rhythm and rhyme).

Authenticity of materials and results of the diploma work: the scientific provisions contained in the thesis are justified and reasoned. The methodological basis is complex. The research was carried out taking into account the achievements of Belarusian and foreign literary studies on the issue, which ensures the validity of the conclusions formulated in the thesis.

Field of practical application: research materials can be used for further folklore study of the conspiracies; for lectures of psychofolkloristics.

Анатацыя

Шурко Анастасія Юр'еўна

Назва дыпломнай працы: «Рускія змовы 17–19 стагоддзяў у аспекце псіхафалькларыстыкі»

Структура і аб'ём дыпломнай працы: праца складаецца з ўводзінаў, 2 глаў, заключэння, спісу выкарыстаных крыніц (54 пазіцыі) і 3 дадаткаў. Поўны аб'ём працы складае 64 старонкі.

Ключавыя словы: псіхафалькларыстыка, замовы, архетыпы, інтэгрэтыўная фалькларыстыка, унушэнне, звязнасць, псіхіка.

Змест працы

Аб'ект даследавання – замовы і замоўныя формулы.

Прадмет даследавання – бытаванне замоў па-за мастацкай рэальнасці.

Мэта даследавання – разгледзець рускія замовы 17–19 стагоддзяў у аспекце псіхафалькларыстыкі.

Метады даследавання: параўнальны аналіз і абагульненне; дэдукцыя і індукцыя; накіраваная выбарка; класіфікацыя; аналітычнае апісанне.

Атрыманыя вынікі і іх навізна. Ключавыя псіхалагічныя фактары: давер, унушальнасць, перакананні, здольнасць знахара пераконваць, эмацыйны стан рэцыпіента і знахара, спосаб вымаўлення, атрыбутыка, рытуальнасць, сакральнасць, рэпутацыя лекара. Дамінантным для знахара з'яўляецца архетып Чараўніка. З лінгвістычнага пункту гледжання асноўны фактар – рэалізацыя ў замовах асноўных тэкставых катэгорый, у прыватнасці, катэгорыі звязнасці (пры дапамозе лексічнага паўтору, ужывання слоў адной тэматычнай групы, выкарыстання рытму і рыфмы). Такім чынам, рознабакова даследавана бытаванне замоў: выкарыстана дапрацаваная класіфікацыя архетыпаў; разгледжаны псіхалагічны аспект, дзе асаблівая ўвага нададзена асобам выканаўцаў і загаворваемага; прааналізаваны лінгвістычны аспект замоўных тэкстаў на прыкладзе рэалізацыі катэгорыі звязнасці.

Дакладнасць матэрыялаў і вынікаў дыпломнай работы: навуковыя палажэнні, якія змяшчаюцца ў дыпломнай рабоце, абгрунтаваны і аргументаваны. Метадалагічная база мае комплексны характар. Даследаванне праведзена з улікам дасягненняў беларускага і замежнага літаратуразнаўства па праблеме, што забяспечвае абгрунтаванасць высноў, сфармуляваных у дыпломнай рабоце.

Вобласць магчымага практычнага прымянення: матэрыялы дадзенага даследавання могуць быць выкарыстаны для далейшых фалькларыстычных даследаванняў замоў, а таксама пры напісанні рэфератаў і курсавых работ па псіхафалькларыстыцы.

Аннотация

Структура и объем дипломной работы: введение, две главы, заключение, список используемых источников и два приложения; 63 стр., 54 источника.

Ключевые слова: ПСИХОФОЛЬКЛОРИСТИКА, ЗАГОВОРЫ, АРХЕТИПЫ, ИНТЕГРАТИВНАЯ ФОЛЬКЛОРИСТИКА, ВНУШЕНИЕ, СВЯЗНОСТЬ, ПСИХИКА.

Текст реферата

Объект исследования – заговоры и заговорные формулы.

Предмет исследования – бытование заговоров во внехудожественной реальности.

Цель исследования – рассмотреть русские заговоры 17–19 веков в аспекте психофольклористики.

Методы исследования: сравнительный анализ и обобщение; дедукция и индукция; направленная выборка; классификация; аналитическое описание.

Полученные результаты и их новизна: ключевые психологические факторы, влияющие на восприятие заговоров: доверие, внушаемость, убеждение (внутренние установки пришедшего человека, способность знахаря убеждать), эмоциональное состояние реципиента и знахаря, способ произнесения заговора, атрибутика, ритуальность, сакральность, репутация целителя. Доминирующим для знахарей является архетип Мага. С лингвистической точки зрения основной фактор – реализация в заговорах основных текстовых категорий, в частности, категории связности (при помощи лексического повтора, синонимической замены, употребления слов одной тематической группы, использования ритма и рифмы). Таким образом, разносторонне исследовано бытование заговоров: использована доработанная классификация архетипов; рассмотрен психологический аспект, в котором особое внимание уделено личности как исполнителей, так и заговариваемого; проанализирована лингвистическая составляющая заговорных текстов на примере реализации категории связности.

Достоверность материалов и результатов дипломной работы была достигнута за счет изучения многочисленных источников, анализа текстов заговоров разных веков, проведения исследований и опроса.

Область возможного практического применения: в теоретическом плане (полученные данные могут быть значимы для психофольклористики как науки и использоваться в дальнейших исследованиях), в практическом плане (выделенные в практической и теоретической частях сведения и результаты анализа позволяют человеку понять, что необходимо для того, чтобы заговаривать болезни, как это происходит, и в дальнейшем либо учесть это в своей профессиональной деятельности, либо использовать полученные знания для себя).

Анатацыя

Структура і аб'ём дыпломнай працы: уводзіны, дзве главы, заключэнне, спіс крыніц, якія выкарыстоўваюцца, два дадаткі; 63 стар., 54 крыніцы.

Ключавыя словы: ПСІХАФАЛЬКЛАРЫСТЫКА, ЗАМОВЫ, АРХЕТЫПЫ, ІНТЭГРАТЫЎНАЯ ФАЛЬКЛАРЫСТЫКА, УНУШЭННЕ, ТЭКСТАВАЯ КАТЭГОРЫЯ, ЗВЯЗНАСЦЬ, ПСІХІКА.

Змест працы

Аб'ект даследавання – замовы і замоўныя формулы.

Прадмет даследавання – бытаванне замоў па-за мастацкай рэальнасці.

Мэта даследавання – разгледзець рускія замовы 17–19 стагоддзяў у аспекце псіхафалькларыстыкі.

Метады даследавання: параўнальны аналіз і абагульненне; дэдукцыя і індукцыя; накіраваная выбарка; класіфікацыя; аналітычнае апісанне.

Атрыманыя вынікі і іх навізна: ключавыя псіхалагічныя фактары: давер, унушальнасць, перакананні, здольнасць знахара пераконваць, эмацыйны стан рэцыпіента і знахара, спосаб вымаўлення, атрыбутыка, рытуальнасць, сакральнасць, рэпутацыя лекара. Дамінантным для знахара з'яўляецца архетып Чараўніка. З лінгвістычнага пункту гледжання асноўны фактар – рэалізацыя ў замовах асноўных тэкставых катэгорый, у прыватнасці, катэгорыі звязнасці (пры дапамозе лексічнага паўтору, ужывання слоў адной тэматычнай групы, выкарыстання рытму і рыфмы). Такім чынам, рознабакова даследавана бытаванне замоў: выкарыстана дапрацаваная класіфікацыя архетыпаў; разгледжаны псіхалагічны аспект, дзе асаблівая ўвага нададзена асобам выканаўцаў і загаворваемага; прааналізаваны лінгвістычны складнік замоўных тэкстаў на прыкладзе рэалізацыі катэгорыі звязнасці. .

Дакладнасць матэрыялаў і вынікаў дыпломнай працы была дасягнута за кошт вывучэння шматлікіх крыніц, аналізу тэкстаў замоў розных стагоддзяў, правядзення даследаванняў і апытання.

Вобласць магчымага практычнага прымянення: у тэарэтычным плане (атрыманыя дадзеныя могуць быць значныя для псіхафалькларыстыкі як навукі і выкарыстоўвацца ў далейшых даследаваннях), у практычным плане (вылучаныя ў практычнай і тэарэтычнай частках звесткі і вынікі аналізу дазваляюць чалавеку зразумець, што неабходна для таго, каб загаворваць хваробы, як гэта адбываецца, і ў далейшым альбо ўлічыць гэта ў сваёй прафесійнай дзейнасці, альбо выкарыстоўваць атрыманыя веды для сябе).

Annotation

Structure and scope of the diploma work: introduction, two chapters, conclusion, list of sources used and two appendices; 63 pages, 54 sources.

Keywords: PSYCHOPOLLORISTS, CONSPIRACIES, ARCHETYPES, INTEGRATIVE FOLKLORISTS, SUGGESTION, TEXT CATEGORY, CONNECTIVITY, PSYCHE.

Summary text

The object of the research – conspiracies and conspiracy formulas.

The subject of the research – the existence of conspiracies outside of artistic reality.

The purpose of the research – consider Russian conspiracies of the 17–19th centuries in the aspect of psychofolkloristics.

Methods of research: comparative analysis and synthesis; deduction and induction; directed sampling; classification; analytical description.

The results of the work and their novelty: key psychological factors influencing the perception of conspiracies: trust, suggestibility, persuasion (internal attitudes of the person who came, the ability of the healer to convince), the emotional state of the recipient and the healer, the method of pronouncing the conspiracy, attributes, rituality, sacredness, reputation of the healer. The dominant archetype for healers is the Magician. From a linguistic point of view, the main factor is the implementation of the main text categories in spells, in particular, the category of coherence (using lexical repetition, synonymous substitution, the use of words of the same thematic group, the use of rhythm and rhyme). Thus, the existence of conspiracies has been studied in many ways: a modified classification of archetypes has been used; the psychological aspect is considered, in which special attention is paid to the personality of both the performers and the person being spoken to; the linguistic component of spell texts is analyzed using the example of the implementation of the category of coherence.

Authenticity of the materials and results of the diploma was achieved through the study of numerous sources, analysis of conspiracy texts from different centuries, research and surveys.

Recommendations on the usage: in theoretical terms (the data obtained can be significant for psycho-folkloristics as a science and can be used in further research), in practical terms (the information and analysis results highlighted in the practical and theoretical parts allow a person to understand what is necessary in order to spell diseases, how this happens, and in the future either take this into account in your professional activities, or use the acquired knowledge for yourself).